

Elogi del bonisme (1)

GEMMA CALVET | Actualitzada el 03/05/2011 00:00

El meu avi, Manuel Barot i Deulofeu, mestre i fundador de dues escoles, una a la Garriga i l'altra al Poble Nou, a qui dec, entre molts aprenentatges, la passió per la lectura i un bon grapat de llibres, compartia cognom i tesi amb un extraordinari historiador figuerenc, Alexandre Deulofeu. A ell es referia Toni Soler diumenge passat en el seu article titulat "L'auge del dolentisme". La seva lectura em va agradar. No es pot condensar millor ni més clarament l'evolució de la mirada social de les últimes dècades en el que ell anomena teorema de l'optimisme variable. Això és, segons ell, que "cada deu o quinze anys, l'evolució natural de l'opinió pública converteix els idealistes en ingenus, i els escèptics en lúcids. I viceversa".

Recullo el testimoni inspirador de les seves paraules per desgranar alguns aspectes d'aquest pertorbador moment actual de mirada escèptica i culte al que és normatiu. Un moment, a casa nostra, en què la paraula bonisme i el profús ús que se'n fa des de part del món de l'opinió és sinònim d'ignorància, demagògia, descrèdit, ingenuïtat patològica i, per què no dir-ho, solitud. Per tal de ser reconegut i valorat, cal fer servir un criteri que desterrí la reivindicació de valors ètics o que introdueixi una anàlisi etiològica dels fenòmens. No hi caben mirades compassives ni que reconeguin l'esforç de l'altre, encara que sigui en la gestió de l'opositor polític. Parlar de les dues Europes, sospitar de la intervenció armada a Líbia, demanar la regulació del sistema financer, criticar els excessos del govern d'Israel, no caure en la moda de tot contra el tripartit o qüestionar la vaga general, massa sovint no passa cap pòrtic argumental més enllà del qualificatiu bonista. La creació, relativament recent, d'aquest mot, introduït per columnistes aguts i de poder, ha estat la gesta de perversió lingüística més secundada dels últims temps. Però efectivament, darrere aquesta opció conceptual i rere la sobredimensió de l'escepticisme, també s'amaga una posició intel·lectual i moral davant la realitat, que cal desemascarar. Curiosament, cal constatar que molts dels que acusen de bonisme van participar de les utopies del 68 o anhelen somnis alliberadors per al nostre país.

El que realment succeeix és que ens trobem en un moment d'auge de desqualificatius i de recuperació del que jo anomeno la teoria dels bàndols. La tesi compartida pel meu avi i l'historiador figuerenc, de la qual es feia ressò Toni Soler, planteja el caràcter cíclic dels fets humans aplicat a la història. Aquesta era una qüestió que quasi obsessionava el meu avi, que havia viscut una guerra civil des dels dos bàndols, republicà i catalanista de cor, i creient d'ànima. Amb el germà capellà víctima de l'escarni anticlerical, i amb fermes conviccions republicanes, com a home humanista i il·lustrat, de ben petita el meu avi em va ensenyar a sospitar poderosament de la teoria dels bàndols i de les persones que en la seva mirada l'apliquen. Per extensió, el seu llegat em va deixar, tal vegada, amb els riscos del seu excés, una passió per la construcció de criteri propi des de la inclusió de la mirada de la complexitat i des de la independència de partits o organitzacions. També a l'obertura a poder modificar els plantejaments a força d'observar i analitzar la realitat canviant.

La creença que és justament en aquest valor de llibertat personal i a través de la cultura en què descansa la capacitat de construir la mirada pròpia és la premissa del bonisme. No sucumbir a la temptació de l'anàlisi simplista, de la desqualificació previsible i de l'etiquetatge ideològic segurament és un altre ingredient indispensable del corrent bonista. No renunciar que aquest món camini cap a horitzons més constructius i igualitaris des d'una democràcia que es renovi també conforma el gruix de creença bonista. Considerar l'altre, amb independència del partit que voti o que no ho faci, capaç com a ciutadà o polític de contribuir a ajudar a avançar la humanitat també ho és. Creure en la solidaritat, en l'honestedat política, en el fet que com més capacitat d'intriga menys capacitat professional, sigui on sigui que es produeixi, també és bonisme. Reivindicar la supressió de la mirada dels bàndols o de tributar perpètuament al món dels dos blocs també són pinzellades bonistes. I des d'aquest corrent, aclamar la transparència de Wikileaks, creure en el valor del comunitarisme de les consultes sobiranistes, condemnar l'assassinat sense judici de Bin Laden o denunciar el fals recurs a l'incivisme com a sortida per a polítics desorientats amb la crisi. Així, des de la finestra del bonisme, la mirada al paisatge del segle XXI, de Catalunya al món, demana noves paraules de llibertat i de construcció, de raonament complex però respectuós. I això passa en un dia com avui, quan un vell diari d'aquest país, *La Vanguardia*, treu finalment l'edició en català: cal fer elogi del que és nou i s'esforça per al bé comú. Com tanca Toni Soler al seu article: "Tan senzill i humà com això".

Tots els articles de:
Gemma Calvet

Follow @gcalvetbarot

Quan desnonen una política

MÉS CONTINGUTS OPINIÓ

Mireia Manzano: "Em fa por l'engany. Que juguin amb els nostres sentiments i ens manipulin"

Calldetenes, manifestos i samaritans